

Rīga, 25.janv., LETA. Pašlaik Latvija ir pirmrindniece naudas atmazgāšanas novēršanas regulējuma pilnveidošanā, un citas valstis no mums varētu šajā jomā mācīties, taču Latvija atpaliek finanšu tehnoloģiju jeb "fintech" uzņēmumu attīstībai atbilstošas regulatīvās vides veidošanā, šādu viedokli šodien žurnālistiem pauda zvērinātu advokātu biroja "Sorainen" partneris Rūdolfs Eņģelis.

Viņš vērtēja, ka attiecībā pret "fintech" uzņēmumu attīstību Latvijas uzraudzības iestāžu - Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) un Patērētāju tiesību aizsardzības centra - attieksme ir diezgan konservatīva.

Pašlaik trīs Baltijas valstis konkurē savā starpā par "fintech" uzņēmumu piesaisti. "Sorainen" eksperti novērojuši, ka Baltijas valstis kā daļa no Eiropas Savienības (ES) ir pietiekami interesanta vieta spēlētājiem, kas nāk no valstīm ārpus ES, lai šeit nostabilizētos un piedāvātu savus pakalpojumus visās ES bloka valstīs.

Baltijas valstis šādiem uzņēmumiem kā bāzes vieta ir interesantas, jo tajās ir salīdzinoši stabila finanšu sistēma, kompetenti darbinieki, attīstīta IT infrastruktūra, skaidroja Eņģelis. Viņš stāstīja, ka no "Sorainen" klientiem vairāki "fintech" uzņēmumi pēdējā laikā no trim Baltijas valstīm kā savu bāzes vietu izvēlējušies Lietuvu, kas pašlaik sacensībā par šādu uzņēmumu piesaisti izvirzījies līderpozīcijā. Uzņēmumi izvēlas Lietuvu, jo tur saskata pozitīvāku regulatora un likumdevēja attieksmi nekā pārējās Baltijas kaimiņvalstīs, Lietuvas regulators esot gatavs strādāt, lai palīdzētu uzņēmumam ātri iziet licencēšanas procesu.

Dažkārt pozitīvs faktors ir arī tikai mazi likumu uzlabojumi, kas pārējās valstīs nav, piemēram, Lietuvā jau ir atļauts veikt klientu identifikāciju videorežīmā, kamēr Latvijā par šādu iespēju vēl tikai norit diskusijas. Tāpat Lietuvā jau pastāv "regulatīvā smilšukaste" jeb iespēja investoram ar nepārbaudītām idejām un nelielām investīcijām izmēģināt un pārbaudīt, vai ideja varētu strādāt. Latvijā šāda iespēja vēl tikai tiek plānota, skaidroja eksperts.

Vienlaikus "Sorainen" partneris atzina, ka arī Latvijā ir novērojamas labas tendences, lai veidotu regulējumu "fintech" uzņēmumiem, proti, par šiem jautājumiem tiek vairāk runāts un tiek virzītas iniciatīvas šajā jomā, piemēram, top regulējums kolektīvās finansēšanas jomā.

Eņģelis vērsa uzmanību, ka "fintech" attīstība pašlaik norit dažādos virzienos, piemēram, maksājumu iestādes un elektroniskās naudas iestādes ir atņēmušas bankām monopoltiesības maksājumu veikšanā. Tuvākajos gados alternatīvo finanšu pakalpojumu izaugsmi sekmēs arī maksājumu pakalpojumu otrā direktīva, kas paredz, ka no 2018.gada bankām būs jānodrošina iespēja trešajām pusēm piekļūt klienta kontam, ja pats klients tam būs piekritis.

Vienlaikus "Sorainen" partneris atzina, ka Latvija starp Baltijas valstīm pašlaik ir "zelta medaļniece", ieviešot regulējumu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanai mūsu valsts finanšu sistēmā.

Piemēram, FKTK izdevusi noteikumus, kā bankas drīkst izmantot aģenta pakalpojumus. Iepriekš šī joma regulēta netika, atzīmēja eksperts. Jau ziņots, ka šie pērn izdotie noteikumi ir saistoši kredītiestādēm, maksājumu un elektroniskās naudas iestādēm un to dalībvalstu un trešo valstu filiālēm, kas izmanto aģenta pakalpojumus, lai identificētu klientus vai iegūtu klientu izpētei nepieciešamo informāciju, vai izmanto aģenta pakalpojumus gan klientu identifikācijai, gan klientu izpētei nepieciešamās informācijas iegūšanai. FKTK arī nesēn pieņēma plašus noteikumus par to, kādām jābūt banku IT sistēmām, lai monitorētu klientu darījumus. Tas rada robustu sistēmu ar augstām prasībām, lai bankai nebūtu iespējams teikt, ka kāds risks netika pamanīts, lai visi potenciāli riskantie darījumi tiktu identificēti un atbildīgās bankas amatpersonas par tiem tiktu informētas. Šādas Latvijā noteiktās prasības ne Lietuvā, ne arī Igaunijā nepastāv, teica advokātu biroja partneris.

"Mūsu kolēģi aplaudē, ka mūsu valsts regulējums ir zelta medaļnieks attiecībā uz naudas atmazgāšanas novēršanas regulējumu," sacīja Eņģelis. Viņš piebilda, ka Latvijas finanšu sektorā ir bijušas zināmas problēmas ar pārlielu lielu šaubīgu klientu skaitu, uz ko norādījis ne tikai Latvijas regulators, bet arī partneri, tāpēc regulējums ir jāattīsta un jāuzlabo, bet vienlaikus nedrīkst aizmirst, ka jārada arī pievilcīgs un attīstību sekmējošs regulējums, piemēram, iespēja identificēt klientus video režīmā.

Kā vienu no faktoriem, kas Latvijas tirgu padara mazāk pievilcīgu salīdzinājumā ar citām valstīm, Eņģelis minēja apstākli, ka tiem uzņēmumiem, kas darbojas pārrobežu režīmā, nevis ar filiālēm Latvijā, ir jāievēro ne tikai savas mītnes valsts regulējums, bet arī Latvijas prasības. Piemēram, Lietuvā šādiem uzņēmumiem pietiek ievērot savas mītnes valsts regulējumi.

Naudas atmazgāšanas novēršanai Latvijas likumos tiks ieviestas jaunas prasības, jo šī gada laikā Latvijas tiesību aktos jāievieš noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas ceturtās direktīvas prasības.